

RA-0408

Second Year B. Com. Examination

March / April – 2010

Cost Accounting - I

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
S. Y. B. COM.

Name of the Subject :
COST ACCOUNTING - 1

Subject Code No. : **0 4 0 8** Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No. :

Student's Signature

- (૨) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.
(૩) પ્રશ્ન નં. ૧ સહિત કુલ છ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખવાના છે.
(૪) તમામ જરૂરી ગણતરી દર્શાવો.

- ૧ (અ) રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦ના કરાર પૈકી ૮૦% કામ પૂરું થયેલ છે. તે બદલ રૂ. ૭,૦૦,૦૦૦નું પ્રમાણપત્ર મળ્યું છે. કરેલા કામનો કુલ ખર્ચ રૂ. ૫,૬૦,૦૦૦ થયો હોય તો, બિનપ્રમાણિત કામની પડતર કિંમત તથા બિનપ્રમાણિત કામની રકમ શોધો. ૨
- (બ) મિ. અશોક પ્રમાણ સમયના ૮૦% સમયમાં એક કામ પૂરું કરે છે. જે માટે તેમને સમયવેતન કરતાં હેલ્સી યોજનામાં રૂ. ૨૦.૦૦ વધુ મળે છે. કલાકદીઠ વેતન દર રૂ. ૧૦.૦૦ છે. રોવેન યોજના મુજબ કુલ વેતન અને કલાકદીઠ વેતનદરની ગણતરી કરો. ૩
- (ક) સલોની કં.લિ.ની માર્ચ ૨૦૧૦ની નીચેની માહિતી પરથી તે માસની ખરીદી શોધો : ૩
માલસામાન ફેરબદલી દર : ૩
સરેરાશ સ્ટોક રૂ. ૧૫,૦૦૦
છેવટનો સ્ટોક, શરૂઆતના સ્ટોક કરતાં બે ગણો હતો.
- (ડ) એક પ્રક્રિયામાં રૂ. ૩૪,૪૦૦ની કિંમતે ૨,૦૦૦ એકમો દાખલ કરવામાં આવ્યા. સામાન્ય બગાડ ૧૦% છે. દરેક એકમની ભંગારકિંમત રૂ. ૧૦.૦૦ લેખે છે. ખરેખર ઉત્પાદન ૧,૮૨૦ એકમોનું હોય તો, અસામાન્ય વધારાની કિંમત કેટલી હશે ? ૨

૨ ધ્રુવ કં.લિ.ની વર્ષ ૨૦૦૯ની માહિતી નીચે મુજબ પ્રાપ્ત થઈ છે :

૧૨

પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ. ૧,૬૦,૦૦૦
(કારખાના પરોક્ષખર્ચના ૧૬૦%)

વેચાણ પડતર રૂ. ૫,૬૭,૦૦૦

માલસામાન ખાતાની શરૂ.ની બાકીઓ અને છેવટની બાકીઓ નીચે મુજબ છે :

વિગત	તા. ૧-૧-૨૦૦૯ની બાકીઓ	તા. ૩૧-૧૨-૨૦૦૯ની બાકીઓ
કાચો માલ	રૂ. ૭૦,૦૦૦	રૂ. ૭૬,૦૦૦
અર્ધ તૈયાર માલ (કારખાના પડતરે)	રૂ. ૮૦,૦૦૦	રૂ. ૧,૨૦,૦૦૦
તૈયાર માલ	રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦ (૧,૦૦૦ એકમો)	રૂ. ૧,૮૦,૦૦૦ (૨,૦૦૦ એકમો)

અન્ય માહિતી :

વેચાણ-વિતરણ ખર્ચા રૂ. ૭૨,૦૦૦

(એકમદીઠ રૂ. ૮.૦૦ લેખે)

સામાન્ય અને વહીવટી ખર્ચા રૂ. ૫૦,૦૦૦

વેચાણ રૂ. ૯,૦૦,૦૦૦

વર્ષ ૨૦૧૦ માટે નીચે મુજબનો અંદાજ છે :

(૧) ઉત્પાદન અને વેચાણમાં ૫૦% વધારો થશે.

(૨) કાચા માલસામાનમાં ૨૦% વધારો થશે.

(૩) મજૂરી ખર્ચામાં ૧૦% વધારો થશે.

(૪) કારખાના પરોક્ષખર્ચા, કાચો માલ અને મજૂરી ખર્ચના સંયુક્ત પ્રમાણમાં વધશે.

(૫) એકમદીઠ વેચાણ ખર્ચ સ્થિર રહેશે.

(૬) અન્ય ખર્ચાને ઉત્પાદનના વધારાની કોઈ અસર થશે નહિ.

વર્ષ ૨૦૦૯માં વેચાણ કિંમત પર મેળવેલા નફાનો દર મેળવવા એક એકમ કઈ કિંમતે વેચવું જોઈએ તે દર્શાવતું વર્ષ ૨૦૧૦ માટેનું અંદાજિત પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- ૨ ધ્રુવિ કં.લિ.ના ચોપડામાંથી તેમના કારખાનાની પ્રક્રિયાઓ અંગેની નીચેની વિગતો ૧૨ મળી છે. તેના પરથી દરેક પ્રક્રિયાનાં ખાતાં અને આડપેદાશ નં. ૧ અને આડપેદાશ નં. ૨ ખાતાંઓ તૈયાર કરો.

વિગત	પ્રક્રિયા		
	A	B	C
માલસામગ્રી વપરાશના એકમો (એકમદીઠ રૂ. ૮૦ લેખે)	૬,૦૦૦	-	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ.	૮૪,૦૦૦	૧,૮૦,૦૦૦	૧,૫૦,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા રૂ.	૪૨,૦૦૦	૧,૦૫,૦૦૦	૭૮,૬૦૦
ઘટ (દાખલ કરેલા એકમોના ટકા)	૧૦%	૧૦%	૧૦%
બગાડ (દાખલ કરેલા એકમોના ટકા)	૧૦%	૧૦%	૧૦%
બગાડની ઉપજ કિંમત (એકમદીઠ)	રૂ. ૧૦	રૂ. ૩૦	રૂ. ૧૦૦
આડપેદાશ (એકમો)	૧,૮૦૦	૬૦૦	-
આડપેદાશની વેચાણ કિંમત	પડતરકિંમત	વેચાણકિંમત	-
	૫૨	૫૨	
	૨૫% નફો	૨૦% નફો	

પ્રક્રિયા Cના અંતે તૈયાર થયેલા માલની એકમદીઠ વેચાણકિંમત શોધો.
(વેચાણકિંમત પર ૨૫% નફા લેખે)

- ૩ કૈવલ કોન્ટ્રાક્ટર્સ લિ.નું તા. ૩૧-૩-૨૦૧૦ના રોજનું કાર્યું સરવૈયું ૧૨ નીચે મુજબ છે :

વિગત	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	-	૧૦,૦૦,૦૦૦
દેવાદારો-લેણદારો	૧,૫૦,૦૦૦	૧,૬૦,૦૦૦
જમીન-મકાન (પડતર કિંમતે)	૧૧,૬૦,૦૦૦	-
રોકડ સિલક	૨૫,૦૦૦	-
કરાર આપનાર પાસેથી મળેલ રોકડ (પ્ર.કામના ૮૦%)	-	૨૫,૬૦,૦૦૦
૧૨%ની બેંકલોન (૧-૧૦-૨૦૦૮)	-	૮૦,૦૦૦

કરાર નં. ૧૦૧ ખાતે :		
મોકલેલ માલસામાન	૧૨,૦૦,૦૦૦	-
યંત્રો (૧-૦૪-૨૦૦૯)		
(પડતર કિંમતે)	૨,૦૦,૦૦૦	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૬,૫૦,૦૦૦	-
પરોક્ષ ખર્ચા	૪,૧૫,૦૦૦	-
	<u>૩૮,૦૦,૦૦૦</u>	<u>૩૮,૦૦,૦૦૦</u>

કરાર પર કામ તા. ૧-૦૪-૨૦૦૯ના રોજ શરૂ થયું. કરાર કિંમત રૂ. ૪૦,૦૦,૦૦૦ હતી.

કરારખાતે મોકલવામાં આવેલાં યંત્રો પૈકી ૨૫% યંત્રો ખાસ પ્રકારનાં હતાં. બધાં જ ખાસ યંત્રો અને રૂ. ૧૧,૫૦૦ની પડતર કિંમતનો માલસામાન તા. ૩૦-૦૬-૨૦૦૯ના રોજ આગમાં નાશ પામ્યાં હતાં. આ નુકસાન પૈકી ૮૦% રકમનો દાવો વીમા કંપનીએ મંજૂર રાખ્યો હતો. તા. ૩૧-૩-૨૦૧૦ના રોજ સામાન્ય યંત્રો પૈકી ૨૦% યંત્રો સ્ટોર્સમાં પરત કરવામાં આવ્યા હતા. રૂ. ૧૭,૭૦૦નો માલસામાન સ્થળ પર વધેલો હતો. બિનપ્ર.કામની પડતર રૂ. ૨,૮૦,૦૦૦ હતી. રૂ. ૩૦,૦૦૦ મજૂરી ચૂકવવાની બાકી હતી અને અગાઉથી ચૂકવેલા પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. ૧૫,૦૦૦ હતા.

યંત્રો પર વાર્ષિક ૧૨% અને જમીન-મકાન પર વાર્ષિક ૧૦% લેખે ઘસારો ગણવામાં આવે છે.

વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ માટે કરારખાતું, ન.નુ.ખાતું અને પા.સ. તૈયાર કરો. નફાની ગણતરી રોકડના ધોરણે કરો.

અથવા

૩ (અ) આશા કં.લિ.ના તા. ૩૧-૩-૨૦૧૦ના રોજ પૂરાં થતાં વર્ષની નાણાકીય ૧૨ હિસાબોમાંથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે :

	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો વપરાશ	૩,૭૫,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧,૫૦,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	૫,૭૦,૦૦૦
વહીવટી-ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા	૩,૭૫,૦૦૦
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચા	૭,૨૦,૦૦૦
ઘાલખાધ	૩૦,૦૦૦

માંડી વાળેલ પ્રાથમિક ખર્ચા	૧૫,૦૦૦
કાનૂની ખર્ચા	૭,૫૦૦
મળેલ ડિવિડન્ડ	૭૫,૦૦૦
મળેલ ડિપોઝિટ પર વ્યાજ	૧૫,૦૦૦
વેચાણ (૧,૨૦,૦૦૦ એકમો)	૧૦,૫૦,૦૦૦
છેવટનો સ્ટોક :	
તૈયાર માલ (૪૦,૦૦૦ એકમો)	૧,૮૦,૦૦૦
અર્ધ-તૈયાર માલ	૧,૨૦,૦૦૦
(બંને હિસાબોમાં કારખાના પડતરના ધોરણો)	

પડતરના હિસાબોમાંથી નીચેની માહિતી મળી છે :

- (૧) પ્રત્યક્ષ માલસામાન વપરાશ રૂ. ૪,૨૦,૦૦૦.
- (૨) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા, પ્રાથમિક પડતરના ૨૦%.
- (૩) વહીવટી-ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા એકમદીઠ રૂ. ૪.૫૦.
- (૪) વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચા વેચેલ એકમદીઠ રૂ. ૬.૦૦ લેખે.

તૈયાર કરો :

- (૧) પડતરના હિસાબો મુજબ પડતરપત્રક
- (૨) નાણાકીય હિસાબો મુજબ ન.નુ.ખાતું
- (૩) પડતરના હિસાબો અને નાણાકીય હિસાબો દ્વારા દર્શાવેલ નફોનુકસાન મેળવણી પત્રક

૪ કુસુમબેન કડકિયા ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની પાસે ત્રણ બસનો એક સમૂહ છે કે જેનો ૧૨

ઉપયોગ કડકિયા કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને અંકલેશ્વર સ્ટેશનથી કોલેજ અને પરત લઈ જવા માટે થાય છે અને જેનું કુલ અંતર ૧૦ કિ.મી. છે. દરેક બસ બે આખી (રાઉન્ડ ટ્રીપ) મુસાફરી એક દિવસમાં કરે છે અને ૫૬ પેસેન્જર એક (સિંગલ) મુસાફરીમાં લઈ જાય છે. દરેક બસ મહિનાના ૨૫ દિવસ કામ કરે છે.

નીચે જણાવેલ ખર્ચ પરથી તમારે કુસુમબેન કડકિયા ટ્રાન્સપોર્ટ કંપનીની એક પેસેન્જર કિલોમીટરદીઠ પડતર શોધવાની છે :

૩ ડ્રાઈવરનો મહિનાનો પગાર	રૂ. ૧૫,૦૦૦
૩ કિલનરનો મહિનાનો પગાર	રૂ. ૧૨,૦૦૦
એક લિટરદીઠ ડીઝલ ચાર્જ	રૂ. ૩૫
એક દિવસનો પેસેન્જર દીઠ રોડ ટેક્સ	રૂ. ૫
એક બસની વાર્ષિક લાઈસન્સ ફી	રૂ. ૨૪,૦૦૦
વાર્ષિક ગેરેજ ભાડું (કુલ)	રૂ. ૭૨,૦૦૦
વાર્ષિક વીમા ખર્ચ	વાહનની પડતર કિંમતના ૫ ટકા
નિભાવ ખર્ચ	ઘસારા ખર્ચના ૫૦ ટકા

દરેક બસની કિંમત રૂ. ૩૦,૦૦,૦૦૦ છે અને તેની ૧૦ વર્ષની જિંદગીને અંતે તેની ભંગાર કિંમત રૂ. ૩,૦૦,૦૦૦ છે. દરેક બસ ૧ લિટર ડીઝલમાં ૭(સાત) કિ.મી. ચાલે છે.

કોલેજ વિદ્યાર્થી પાસે લેવાના ભાડાના ૬૦% આપે છે. જો કડકિયા ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની પડતર કિંમતનો $\frac{1}{4}$ ભાગનો નફો લેતી હોય તો દરેક વિદ્યાર્થી કોલેજને ટ્રાન્સપોર્ટ ચાર્જ તરીકે શું આપશે તે નક્કી કરો.

અથવા

- ૪ (અ) એક કારખાનામાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો X, Y અને Z તથા બે સેવા વિભાગો M અને N છે. માર્ચ, ૨૦૧૦ દરમિયાન ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે :

	રૂ.
પરોક્ષ મજૂરી	૭,૮૦૦
વીમો	૧૯,૮૦૦
કેન્ટીનના ખર્ચા	૩૬,૦૦૦
વીજળી બત્તી	૧૨,૦૦૦
ભાડું અને વેરા	૩૦,૦૦૦
કામદાર રાજ્ય વીમા યોજનામાં ફાળો	૩,૯૦૦
ઘસારો	૯૯,૦૦૦
પાવર	૫૪,૦૦૦
કારખાના મેનેજરનો પગાર	૧,૦૮,૦૦૦
અન્ય માહિતી :	

વિગત	X	Y	Z	M	N
(૧) વીજળી પોઈન્ટ્સ	૬	૫	૪	૩	૨
(૨) પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	૨૭,૦૦૦	૨૪,૦૦૦	૧૭,૪૦૦	૭,૨૦૦	૨,૪૦૦
(૩) યંત્રની કિંમત (રૂ.)	૭૨,૦૦૦	૪૮,૦૦૦	૩૬,૦૦૦	૧,૨૦૦	૧,૨૦૦
(૪) યંત્રના હોર્સ પાવર	૪	૬	૨	-	-
(૫) રોકેલ જગ્યા (ચો. ફૂટ)	૧,૨૦૦	૮૦૦	૧,૦૦૦	૬૦૦	૪૦૦
(૬) કારખાના મેનેજરે આપેલ સમયનું પ્રમાણ	૧૦	૮	૬	૪	૨
(૭) કામદારોની સંખ્યા	૧૦	૧૨	૮	૬	૪

સેવા વિભાગો M અને Nનો લાભ અન્ય વિભાગોએ નીચે મુજબના પ્રમાણમાં લીધો છે :

વિગત	X	Y	Z	M	N
વિભાગ M	૨૦%	૩૦%	૪૦%	-	૧૦%
વિભાગ N	૩૦%	૪૦%	૩૦%	-	-

- (૧) શિરોપરી ખર્ચાની જુદા-જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી અને
(૨) સેવા વિભાગોના ખર્ચાની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : ૪
પરોક્ષ ખર્ચાની ફાળવણી.

૫ અભિષા કં.લિ.ના ઉત્પાદન પ્રમાણ અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે :	૧૨
પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી :	રૂ.
Aના ૨ એકમો, એકમદીઠ રૂ. ૪.૦૦ લેખે	૮.૦૦
Bના ૩ એકમો, એકમદીઠ રૂ. ૩.૦૦ લેખે	૯.૦૦
Cના ૧૫ એકમો, એકમદીઠ રૂ. ૧.૦૦ લેખે	<u>૧૫.૦૦</u>
	૩૨.૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી, ૩ કલાકો, કલાકદીઠ રૂ. ૮.૦૦ લેખે	<u>૨૪.૦૦</u>
કુલ પ્રમાણ પડતર	<u><u>૫૬.૦૦</u></u>

કંપની વર્ષ દરમ્યાન ૬,૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રીની પડતર નીચે મુજબ છે :

Aના ૧૨,૫૦૦ એકમો, રૂ. ૫૫,૦૦૦

Bના ૧૮,૦૦૦ એકમો, રૂ. ૫૦,૪૦૦

Cના ૮૮,૫૦૦ એકમો, રૂ. ૧,૦૬,૨૦૦

કંપની વર્ષ દરમ્યાન ૧૭,૫૦૦ના પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાકો કામ કરે છે. આ માટે કંપની ૨,૫૦૦ કલાકો માટે કલાકદીઠ રૂ. ૧૨.૦૦ લેખે ચૂકવે છે, જ્યારે બાકીના સમયની મજૂરી પ્રમાણ દરે ચૂકવે છે.

ગણતરી કરો :

- (૧) માલસામગ્રી ખર્ચ વિચલન
- (૨) માલસામગ્રી ભાવ વિચલન
- (૩) માલસામગ્રી વપરાશ વિચલન
- (૪) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
- (૫) મજૂરી દર વિચલન
- (૬) મજૂરી કાર્યક્ષમતા વિચલન.

અથવા

૫ (અ) 'જગદીશ ગુર્જર' કંપની લિ. વિશિષ્ટ પેદાશ 'નર્મદા બાયપ્રોડક્ટ'નું ઉત્પાદન કરે છે. વર્ષ ૨૦૦૮ માટે નીચેની વિગતો એકત્રિત કરવામાં આવી છે :	૮
(૧) 'નર્મદા બાયપ્રોડક્ટ'ની માસિક માંગ - ૧,૨૦૦ એકમો	
(૨) દરેક વરદી મૂકવાનો ખર્ચ રૂ. ૨૨૫	
(૩) એકમદીઠ વાર્ષિક વહનખર્ચ રૂ. ૩૮	
(૪) અઠવાડિક સામાન્ય વપરાશ ૨૨૫ એકમો	
(૫) અઠવાડિક ઓછામાં ઓછો વપરાશ ૧૫૦ એકમો	
(૬) પુનઃવરદી સમય ૧થી ૫ અઠવાડિયાં	

ઉપરની માહિતી પરથી ગણો :

- (અ) આર્થિક વરદી જથ્થો
- (બ) વર્ષમાં મૂકવાના ઓર્ડરની સંખ્યા
- (ક) પુનઃવરદી સપાટી
- (ડ) ગુરુત્તમ સપાટી
- (ઈ) લઘુત્તમ સપાટી
- (ફ) સરેરાશ સ્ટોક સપાટી (આર્થિક વરદી જથ્થાને આધારે)
- (ગ) સલામતી જથ્થો.

(બ) મજદાર લિ.ના કામદારોની વિગત નીચે મુજબ છે.

૪

- (૧) તા. ૧-૧-૨૦૧૦ના રોજ કામદારોની સંખ્યા ૧,૩૫૦
- (૨) રાજીનામું આપી છૂટા થયેલા કામદારોની સંખ્યા ૧૩૫
- (૩) બરતરફ થયેલા કામદારોની સંખ્યા ૪૦
- (૪) નિવૃત્ત થયેલા કામદારોની સંખ્યા ૮૫
- (૫) નવા નિમાયેલા કામદારોની સંખ્યા ૬૮૦

(વિસ્તરણ યોજનાને કારણે ૫૦૦ કામદારોની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.)

(૬) સંયુક્ત મજૂર ફેરબદલી દર ૩૦%.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધો.

તા. ૩૧-૧-૨૦૧૦ના રોજ કામદારોની સંખ્યા.

૬ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ)

૧૨

- (૧) ઉત્તેજન વેતનપ્રથાઓ
- (૨) ટેન્ડર કિંમત
- (૩) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિની મર્યાદાઓ
- (૪) માલસામાન અંકુશની ABC પદ્ધતિ
- (૫) સેવા પડતર પદ્ધતિનાં હેતુઓ અને લક્ષણો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (i) As per the Instruction No. 1 of Page No. 1.
  - (ii) Q. No. 1 is **compulsory**.
  - (iii) Answer **six** questions including Que. No. 1.
  - (iv) Show your **necessary** calculations.

- 1 (a) 80% work of the contract price Rs. 10,00,000 is completed for which the work certified is Rs. 7,00,000. Total cost of work is Rs. 5,60,000. Find out the cost of uncertified work and amount of uncertified work. 2
- (b) Mr. Ashok takes 80% of standard time to complete a job. For it he gets Rs. 20.00 more under Halsey plan than time wage system. Rs. 10.00 is per hour rate of wages. Find out total wage and per hour rate of wage as per Rowan plan. 3
- (c) From the following information of March 2010 of Saloni Co. Ltd. : 3
 Find out the purchase of that month
 Inventory Turnover : 3
 Average Stock : Rs. 15,000
 Closing stock was double the amount of opening stock.
- (d) 2,000 units are processed at a total cost of Rs. 34,400. Normal loss is 10%, each unit carries a scrap value of Rs. 10. If the actual output is 1,820 units, what will be the value of abnormal gain? 2
- 2 The following particulars are available from the records of Dhruv Co. Ltd. for the year 2009 : 12
 Direct wages Rs. 1,60,000
 (160% of factory overhead expenses)
 Cost of sales Rs. 5,67,000
 Opening balances and closing balances of materials accounts are given below :

Particulars	Dt. 1.1.2009 Rs.	Dt. 31.12.2009 Rs.
Raw materials	70,000	76,000
Work-in-Progress (at factory cost)	80,000	1,20,000
Finished goods	1,25,000 (1,000 units)	1,80,000 (2,000 units)

Other Informations :

Selling and Distribution expenses Rs. 72,000 (Rs. 8.00 per unit)

General and Administration expenses Rs. 50,000

Sales Rs. 9,00,000

For the year ending 31.12.10 it is estimated that

- (i) Output and sales will rise by 50% on the previous level.
- (ii) Prices of materials will rise by 20% on the previous level.
- (iii) Wages rates will rise by 10%
- (iv) Factory overheads expenses will rise in proportion to the combined costs of materials and wages.
- (v) Selling expenses per unit will remain unchanged.
- (vi) Other expenses will remain unaffected by rise in output.

Prepare an estimated cost sheet for the year 2010 showing the price at which the unit will be sold as to earn the same rate of profit on sales as in the year 2009.

OR

- 2 Received information about process of factory in the books of Dhruvi Co. Ltd. Prepare all process accounts and by-product No. 1 A/c and By-product No. 2 A/c. 12

Particulars	Process		
	A	B	C
Materials consumed Units (per unit at Rs. 80)	6,000	-	-
Direct Labour Rs.	84,000	1,80,000	1,50,000
Factory Overhead expenses Rs.	42,000	1,05,000	78,600
Shortage (of Input units)	10%	10%	10%
Wastage (of Input units)	10%	10%	10%
Sales price of Wastage (per unit)	Rs. 10	Rs. 30	Rs. 100
By-Production (units)	1,800	600	--
Sales price of By production	Add 25% Profit on Cost price	Add 20% Profit on Sales price	-

Find out the selling price per unit of finished goods at the end of process 'C'.
(at 25% profit on selling price)

3 Following is the Trial Balance of Kaival contractors Ltd. as on 31.3.2010 :

12

Particulars	Debit Rs.	Credit Rs.
Equity share capital	--	10,00,000
Debtors-Creditors	1,50,000	1,60,000
Land and Building (at cost)	11,60,000	--
Cash on hand	25,000	--
Cash received from contractee (being 80% of work certified)	--	25,60,000
12% Bank Loan (1.10.2009)	--	80,000
<u>Contract A/c No. 101</u>		
Materials issued	12,00,000	--
Machinery on 1.4.2009 (at cost)	2,00,000	--
Direct Labour	6,50,000	--
Indirect Labour	4,15,000	--
	38,00,000	38,00,000

The work on contract commenced on 1.4.2009. Contract price was Rs. 40,00,000. Out of machinery sent on site, 25% machinery was of special nature. All the special machinery and material costing Rs. 11,500 were burnt by fire on 30.06.09. The insurance company admitted 80% amount of claim for the loss.

On 31.3.2010, 20% ordinary machinery was returned to stores, stock of material amounted to Rs. 17,700 and the cost value of work uncertified was Rs. 2,80,000, unpaid wages amounted to Rs. 30,000 and prepaid indirect expenses were Rs. 15,000.

Depreciation is provided on machinery 12% and on land and building at 10% per annum.

Prepare contract No. 101 A/c, Profit and Loss Account and Balance Sheet for the year 2009-10. Calculate profit on cash basis.

- 3 The following details are available from financial accounts of Asha Co. Ltd. for the year ended on 31.3.2010 : 12

	Rs.
Direct Materials Consumption	3,75,000
Direct Wages	1,50,000
Factory Overhead expenses	5,70,000
Office-Administration Overhead	3,75,000
Sales and Distribution Overhead	7,20,000
Bad Debts	30,000
Preliminary expenses written off	15,000
Legal expenses	7,500
Dividend received	75,000
Int. on deposit received	15,000
Sales (1,20,000 units)	10,50,000

Closing Stock :

Finished goods (40,000 units)	1,80,000
Work-in-Progress	1,20,000

(at Factory cost in both books)

Information received in cost accounts is as under :

- (i) Direct Materials consumption Rs. 4,20,000
- (ii) Factory overhead recovered at 20% on prime cost.
- (iii) Office Admini. overhead at Rs. 4.50 per unit of production.
- (iv) Selling and distribution overhead at Rs. 6.00 per unit sold.

Prepare :

- (i) Cost sheet as per cost accounts
- (ii) Financial profit and loss A/c
- (iii) Statement reconciling the profit or loss disclosed by the cost sheet and financial profit and loss account.

- 4 Kusumben Kadakiya Transport Company owns a fleet of 3 bus which are used to carry students of Kadakiya College from Ankleshwar station to college and back a total distance of 10 k.m. Each bus makes two round trips a day and carries 56 passengers in a single trip. All the buses work 25 days in a month. 12

Following are the expenses from which you are required to find out cost per passenger k.m. to Kusumben Kadakiya Transport Company.

	Rs.
Salary of 3 drivers per month	15,000
Salary of 3 cleaners per month	12,000
Diesel charges per litre	35
Road taxes per day per passenger	5
Licence fees per bus per year	24,000
Garage rent (Total) per annum	72,000

Insurance charges (yearly) 5% on cost of vehicle.

Maintenance 50% of depreciation charges.

Each bus costs Rs. 20,00,000 and has scrap value of Rs. 3,00,000 at the end of its life of 10 years. Each bus runs 7 k.m. in one litre diesel.

College contributes 60% of the freight to be charged from student.

If 1/5 of the cost is charged as profit by Kadakiya Transport Company, what will the student pay per month to the college as transport charges?

OR

- 4 (a) In a factory, there are three production departments X, Y, and Z and two service department M and N. The details of the expenses during March, 2010 as under : 8

	Rs.
Indirect wages	7,800
Insurance	19,800
Canteen expenses	36,000
Lighting	12,000
Rent and rates	30,000
Contribution to ESI	3,900
Depreciation	99,000
Power	54,000
Factory Manager's Sslary	1,08,000

Other Information :

Particulars	X	Y	Z	M	N
(i) Lighting points	6	5	4	3	2
(ii) Direct wages (Rs.)	27000	24000	17400	7200	2400
(iii) Cost of machine (Rs.)	72000	48000	36000	1200	1200
(iv) Horse Power of Machine	4	6	2	-	-
(v) Space occupied (sq.ft.)	1200	800	1000	600	400
(vi) Proportion of time Devoted by factory Manager	10	8	6	4	2
(vii) Number of workers	10	12	8	6	4

The benefit of service department M and N is derived by the other departments in the following proportion :

Particulars	X	Y	Z	M	N
Department M	20%	30%	40%	-	10%
Department N	30%	40%	30%	-	-

Prepare as statement showing :

- (i) Distribution of overheads to various department and
- (ii) Distribution of expenses of service department to production departments.

(b) Write short note on Apportionment of Overhead expenses. 4

5 The following standards have been set to manufacture a product of Amisha Co. Ltd. : 12

	Rs.
Direct Materials :	
2 Units of A at Rs. 4.00 per unit	8.00
3 units of B at Rs. 3.00 per unit	9.00
15 units of C at Rs. 1.00 per unit	15.00
	32.00
Direct Labour 3 hrs. at Rs. 8.00 per hour	24.00
	56.00

The company manufactured and sold 6,000 units of the product during the year. Direct materials costs were as follows :

- 12,500 units of A Rs. 55,000
- 18,000 units of B Rs. 50,400
- 88,500 units of C Rs. 1,06,200

The company worked 17,500 direct labour hours during the year. For 2,500 of these hours the company paid at Rs. 12.00 per hour while for the remaining the wages were paid at the standard rate :

Calculate :

- (i) Materials cost variances
- (ii) Materials price variances
- (iii) Materials usage variances
- (iv) Labour cost variances
- (v) Labour rate variances
- (vi) Labour efficiency variances.

OR

- 5** (a) 'Jagdish Gurjar' Co Ltd. manufactures special product 'Narmada by product'. The following particulars were collected for the year 2009. **8**

- (i) Monthly demand of Narmada by product : 1,200 units
- (ii) Cost of placing an order Rs. 225.
- (iii) Annual carrying cost per unit Rs. 39.
- (iv) Normal usage 225 units per week.
- (v) Minimum usage 150 units per week.
- (vi) Re-order period 1 to 5 week.

Compute from the above :

- (a) Economic Order Quantity
- (b) Number of orders to be placed in a year
- (c) Re-order level
- (d) Maximum level
- (e) Minimum level
- (f) Average stock level (on the basis of EOQ)
- (g) Safety stock level.

(b) The information regarding workers of 'Mazdhar' Ltd. 4
is as under :

- (i) No. of workers on 1.1.2010 : 1350
- (ii) No. of workers who have resigned : 135
- (iii) No. of workers dismissed : 40
- (iv) No. of workers who have retired : 95
- (v) No. of workers newly appointed : 680
(of which 500 workers were taken under expansion
plan)
- (vi) Labour turnover rate as per flux method 30%.

Find out : No of workers on 31.1.2010

6 Write short notes : (any **three**) **12**

- (i) Incentive wage systems
  - (ii) Cost value of tender
  - (iii) Limitations of standard costing
  - (iv) ABC method of material control
  - (v) Objectives and features of operating costing.
-